

PÄÄTÖS

Nro 20/2014/1

Dnro ISAVI/77/04.08/2013

Annettu julkipanon jälkeen

21.3.2014

ASIA Eläinsuojan ympäristölupahakemus, Liperi

HAKIJA Nenore Oy
Kinnulanniemi 20
83100 LIPERI

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAINEN

Tilalle tulee 490 lihanautaa ja 22 alle kuuden kuukauden ikäistä vasikkaa, yhteensä 1 190 eläinyksikköä.

Itä-Suomen aluehallintovirasto ratkaisee hakemuksen mukaisen yli 200 lihanaudan eläinsuojan ympäristöluvan. (Ympäristönsuojeluasetus 5 §:n 1 momentti, kohta 11 a)

HAKEMUS JA SEN VIREILLETULO

Asian vireille tulo

Ympäristölupahakemus on tullut vireille 14.10.2013 Itä-Suomen aluehallintovirastossa. Hakemusta on täydennetty 21.11.2013.

Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja kaavoitustilanne

Toiminnalla ei ole ympäristölupaa. Hakijalla on vireillä Havukkaniemen päätilan toiminnan laajentamista koskeva ympäristöluvan muutos, joka on käsiteltävänä Vaasan hallinto-oikeudessa.

Hakijalla on sopimukset 446 hehtaarille peltoa. Tila on liittynyt ympäristötukijärjestelmään sopimuskaudeksi 2007–2014.

Alueella on voimassa Liperin kunnan Käsämän osayleiskaava, jossa tilan alue on merkinnällä maa- ja metsätalousvaltainen alue (M-1). Eläinsuojan länsipuolelle noin 350 metrin päähän Hepoveden rantaan on em. kaavassa aluevarausmerkintä lomasunnoille (RA-1/6). Vireillä olevassa Käsämän osayleiskaavan muutoksessa tilan alue on varattu kotieläintalouden suuryksikön alueeksi (ME). Kaavamuutos on tarkoitus hyväksyä loppuvuodesta 2014.

Sijaintipaikka ja sen ympäristö

Eläinsuoja tulee sijaitsemaan Liperin kunnan Komperon kylässä, määrälalla tilasta Karttula (426-402-11-48-M603), osoitteessa Kinnulanniemi 20. Eläinsuoja sijaitsee hakijan omistamasta Havukkaniemen tilasta noin 1,5 km etelään.

Alue on maa- ja metsätalousvaltaista haja-asutusaluetta. Eläinsuojasta tulee olemaan etäisyyttä kaakossa sijaitsevaan lähimpään asuintaloon noin 500 metriä ja lounaassa sijaitsevaan lähimpään vapaa-ajan asuntoon noin 300 metriä. Lähimmästä lietesäiliöstä on etäisyyttä em. vapaa-ajan asuntoon noin 190 metriä.

Eläinsuoja ei sijaitse vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella. Lähimpään vesistöön Oriveden Heposelkään on etäisyyttä eläinsuojasta noin 320 metriä ja lähimmästä lietesäiliöstä noin 230 metriä. Eläinsuojan lähellä ei ole Natura 2000-alueita, eikä muita suojelukohteita.

Eläinsuojan toiminta

Tilalle rakennetaan uusi eläinsuoja, jonne tulee 490 lihanautaa ja 22 alle puolivuotias- ta vasikkaa. Lihantuotanto tulee olemaan noin 170 tonnia vuodessa.

Eläinsuojaan tulee lietelantajärjestelmä. Lietekuilujen tilavuudet ovat 1 540 m³. Eläinsuojassa on koneellinen ilmanvaihto. Poistoilma johdetaan noin metrin verran katon harjan yläpuolelle. Eläinsuojan yhteyteen ei rakenneta jaloittelualueita eikä eläimiä laidunneta.

Lannan varastointia varten tilalle rakennetaan kaksi betonista 2 500 m³:n lietesäiliötä ja kaksi etäsäiliötä, joista toinen on betoninen 2 500 m³:n säiliö ja toinen kuminen 1 519 m³:n säiliö. Lähin etäsäiliö rakennetaan jo olemassa olevan säiliön viereen Käsämäntien varteen, noin kolmen kilomerin päähän eläinsuojasta. Toinen etäsäiliö (kuminen) sijaitsee noin 24 kilometrin päässä Kontiolahden kunnan puolella. Kaikki säiliöt ovat kattamattomia ja täytetään alapäin valuttamalla.

Tilalle rakennetaan 6 160 m³:n laakasiilo, jossa on kuormauslaatta. Säilörehua tuotetaan laakasiiloon esikuivattuna noin 3 500 tonnia vuodessa. Laakasiiloihin tulee noin 8 m³:n puristenestekaivo, josta neste johdetaan suoraan lietesäiliöön joko pumppamalla tai valuttamalla. Puristenesteitä tulee 175 m³ vuodessa.

Lannan levitykseen on käytettävissä yhteensä noin 466 hehtaaria peltoalaa, josta on omaa 20 hehtaaria ja sopimuspeltoa 446 hehtaaria. Lisäksi hakija on ilmoittanut rai- vaavansa 78 hehtaaria lisää peltoa alkuvuonna 2014. Pohjavesialueilla olevaa peltoa on 16 hehtaaria. Lannasta levitetään kylvöjen yhteydessä toukokuussa noin 45 %, säiliörehunurmelle kesäkuun lopussa 45 % ja syyslevityksenä noin 10 %. Kyseisten jaksojen välissä on vähäisempää lietteen siirtoa etäsäiliöihin. Pohjavesialueella sijaitseville pelloille levitetään tarvittaessa toiselta hakijan tilalta saatavaa kuivalantaa.

Eläinsuojassa tarvittava vesi otetaan Liperin kunnan vesiverkostosta. Eläinsuojan pesuvedet (40 m³) johdetaan lietesäiliöön. Eläinsuojaan ei tule sosiaalituloja eikä käymälää.

Liikennöinti tapahtuu Kinnulanniemen yksityistien kautta. Toimintaan liittyvää liikennettä on tavanomaisen työkone- ja henkilöliikenteen lisäksi eläinkuljetukset noin kaksi kertaa kuukaudessa. Lisäksi on jonkin verran päivittäistä liikennettä Havukkaniemen päätilan ja uuden eläinsuojan välillä. Lietteen siirtoa etäsäiliöihin pyritään tekemään talviaikana.

Jätteet ja kemikaalit

Toiminnasta syntyvät jätteet ja niiden käsittely käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

<i>Jäte</i>	<i>Määrä t/a</i>	<i>Käsittely</i>
Kuolleet eläimet	4	Honkajoki Oy
Muovit	1	Kuusakoski Oy keräys
Pilaantunut rehu		Siiloihin tai muualle kuivalantalaan, lannoitteeksi pellolle

Kuolleet eläimet säilytetään kurottajan kauhassa odottamassa poiskuljetusta. Myöhemmin hankitaan todennäköisesti raatokontti.

Toiminnassa tarvittavat polttoaineet varastoidaan Havukkaniemen tilalla.

Arvio ympäristövaikutuksista

Toiminta vaikuttaa vähäisesti ympäristöön ja alueella on vähän häiriintyviä kohteita.

Poikkeustilanteisiin varautuminen

Eläintaudit ja tulipalo ovat suurimpia riskejä, joihin varaudutaan mahdollisimman hyvin. Eläintaudit ehkäistään ennalta pitämällä hygienia kunnossa. Tulipalon sattuessa eläimet pyritään evakuoimaan laakasiiloihin ja Havukkaniemen päätilalle. Lyhyet sähkökatkokset eivät haittaa toimintaa, koska sähköpääkeskukseen tulee myös ulkoisen varavoiman syöttömahdollisuus. Eläinsuojalle tullaan tekemään palo- ja pelastussuunnitelma.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen

Navetassa on asianmukainen ilmastointi. Liete ilmastetaan mekaanisesti ja mullataan levityksen yhteydessä.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilläolosta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Itä-Suomen aluehallintovirastossa ja Liperin kunnassa 3.1.–3.2.2014 sekä erityistiedoksiantona asianosaisille.

Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskukselta), Liperin kunnanhallitukselta ja Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus toteaa lausunnossaan, että rakennettava eläinsuoja sijaitsee Liperin Käsämän osayleiskaava-alueella. Yleiskaavassa alue on luokiteltu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-1). Suunnitellun eläinsuojan paikasta noin 300 metriä lounaaseen alkavat loma-asuntoalueeksi (RA) merkityt alueet. Käsämän osayleiskaavaan on Vesa Erosen hakemuksesta vireillä muutos, jossa selvitetään kaavalliset mahdollisuudet muuttaa osayleiskaavaa kotieläintalouden suuryksikön alueeksi (ME) Kinnulanniemessä tilan 426-502-11-57 ja sen lähiympäristön alueella.

Toiminta aiheuttaa tyypillistä maatalouden hajakuormitusta. Ympäristölupahakemuksessa oleva uusi eläinsuoja laajennusvarauksineen tulee sijaitsemaan Oriveden Heposelän Kinnulanniemessä. Hakijan käytössä olevista pelloista osa sijaitsee melko lähellä vesistöä ja vesiuomia. Eläinsuojan suunniteltu paikka ei ole pohjavesialueella.

Nautakasvattamon pohjapiirustuksessa olevan eläinten ikäjakauman perusteella arvioituna eläinsuojassa tulee olemaan eläinpaikkoja enimmillään noin 1100 eläinyksikölle, hakemuksen enimmäiseläinmäärän perusteella 1190. Eläinsuojan suositusetaisyysdeksi lähimmästä häiriintyvistä kohteesta normaali olosuhteissa on tällöin ympäristöministeriön kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeessa määritelty noin 300 metriä. Lähimmät häiriintyvät kohteet ovat loma-asuntoja, jotka sijaitsevat karttatarkastelun perusteella noin 300 metrin päässä tulevasta eläinsuojasta ja noin 200 metrin päässä rakennettavista lietesäiliöistä. Ympärivuotisessa käytössä olevia kiinteistöjä on noin 500 metrin päässä tulevasta eläinsuojasta. Lisäksi karttatarkastelun perusteella eläinsuojasta noin 350–500 metriä länteen sijaitsee yleiskaavan aluevarausmerkinnän loma-asuntoalue (RA-1/6) mukainen alue.

Lähimmät eläinsuojat ovat Vesa Erosen omistamat lihakarjanavetat, jotka sijaitsevat noin 1 400 m ja 1 000 metrin päässä Nenore Oy:n ympäristölupahakemuksen mukaisesta eläinsuojan paikasta. Nenore Oy:n ympäristölupahakemuksessa kuvatussa toiminnasta ei aiheudu lisääntyvää haittaa tai ympäristövaikutusta Havukkaniemessä Kinnulanniemen pohjoisosassa. Liikenne Kinnulanniemen alueella tulee hankkeen myötä lisääntymään jonkin verran.

Lanta on ensisijaisesti hyödynnettävä lannoitteena pellolla. Lantaa voidaan tämän lisäksi toimittaa käsiteltäväksi ympäristöluvan omaavaan laitokseen. Hakemuksen mukaan käytössä on Vesa Erosen viljelyssä olevaa peltoa 466 hehtaaria. Ympäristölupahakemuksen mukainen eläinmäärä edellyttäisi ikäjakaumasta riippuen vähintään 130–142 hehtaaria lannan levitykseen soveltuvaa peltoalaa. Kun otetaan huomioon Vesa Erosen voimassa olevan ympäristöluvan mukainen peltoalatarve, joka kohdistuu samoille peltoaloille, voidaan hakemuksessa esitettyä peltopinta-alaa pitää riittävänä hakemuksen eläinmäärään nähden. Lannan levitysalan riittävyys tulee varmistaa lupamääräyksiin kaikissa olosuhteissa (vrt. vireillä oleva laajennushanke).

Varastotilavuutta lietelannalle tulee hakemuksen mukaan olemaan 9 019 m³. Eläinsuojan yhteyteen rakennetaan kaksi 2 500 m³ lietesäiliötä (yhteensä 5 000 m³). Tilavuudeltaan 2 500 m³ etäsäiliö sijoittuu noin viiden kilometrin päähän eläinsuojasta ja 1 519 m³ kuminen lieteallas noin 24 kilometrin päähän eläinsuojasta Kyyrönsuolle Kontiolahden kunnan alueelle. Lietelannan varastotilavuus on riittävä luvassa haetulle eläinmäärälle ja täyttää nitraattiasetuksen (931/2000) 4 §:n vaatimukset. Ainakin eläinsuojan yhteyteen rakennettavat lietesäiliöt tulisi määrätä hajuhaittojen vähentä-

miseksi katettaviksi vähintään kelluvalla katteella, jonka riittävyys ja pysyvyys tulisi myös varmistaa lupamääräyksellä.

Lietelanta-altaan rakentamiseen käytettävillä materiaaleilla ja rakenteilla on oltava maa- ja metsätalousministeriön ennakkohyväksyntä. Altaan rakentamisessa on noudatettava asennus- ja käyttöohjeita huolellisesti mahdollisten rikkoutumisten ja valumien ennalta ehkäisemiseksi. Rakennettavien lietesäiliöiden ja kumisen liotelanta-altaan alle ja ympärille tulee määrätä rakennettavaksi salaojaputket ja tarkastuskaivo, josta voidaan tarvittaessa tarkkailla veden laatua rakenteiden vesitiiveyden varmistamiseksi. Säiliöiden ja liotelanta-altaan ympäristö ja lietteen kuormausalueet tulee muotoilla ja tiivistää sellaiseksi, jotta mahdolliset valumat voidaan asianmukaisesti poistaa. Lannan kuormauspaikan tulee olla puhdistettavissa, jotta voidaan estää sen liettyminen ja sitä kautta lannan kulkeutuminen edelleen ympäristöön. Lantaa kuljetettaessa tulee huolehtia myös, ettei sitä joudu yleisille teille.

Lieteväristöjen tulee olla käyttövalmiina ennen eläinsuojan käyttöön ottoa. Lieteväristöjen valmistumisesta tulisi ilmoittaa valvontaviranomaiselle ennen niiden käyttöönottoa mahdollista tarkastusta varten.

Ympäristölupaan tulee sisällyttää tarpeelliset määräykset jätteistä, niiden käsittelystä ja hyödyntämisestä. Hyötykäyttöön kelpaamattomat jätteet on käsiteltävä ja toimitettava Joensuun alueellisen jätelautakunnan antamien jätehuoltomääräysten mukaiseen toimituspaikkaan.

Ympäristölupahakemuksessa on riskinä mainittu eläintaudit ja tulipalo. Erilaisia riskejä voi näiden lisäksi aiheutua esimerkiksi ennalta arvaamattomista poikkeus- tai häiriötilanteista, polttoainevuotojen johdosta, lantaväristöjen, erityisesti kumisen lietealtaan rikkoutumisesta. Allaskumi voi vaurioitua ja vuotaa esimerkiksi sekoitus- ja tyhjennysvaiheessa tai jäätymis- ja routimisvaurioiden seurauksena. Toimijan tulisi laatia toimintasuunnitelma myös häiriö- ja vahinkotilanteiden varalle.

Luvassa tulee antaa riittävät toiminnan tarkkailua, kunnossapitoa, kirjanpitoa ja raportointia koskevat määräykset. Luvan saaja on velvoitettava toimittamaan valvontaviranomaiselle vuosittain esim. helmikuun loppuun mennessä vuosiraportointi, jossa esitetään tiedot mm. jätteistä, eläinmäärästä, kuolleiden eläin eläinten määrästä, lantaa-analyyseistä tuloksista (näytteenottovuodelta), lannanlevitysaloista ja -määrästä sekä toiminnan tarkkailusta. Lupaan on tarpeen sisällyttää myös uuden jätelain mukaiset raportointi- ja kirjanpitovelvoitteet.

Ympäristöluvan velvoitteiden lisäksi toiminnanharjoittajan tulee noudattaa Liperin kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä niiltä osin kuin toiminta ei kuulu eläinsuojan ympäristöluvan laitos- ja toimintakokonaisuuteen.

Liperin kunnanhallitus toteaa lausunnossaan, että eläinsuoja sijoittuu Käsämän osayleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M-1), joka on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen. Käsämän osayleiskaavan muuttaminen on luonnosvaiheessa. Kaavaluonnoksen mukaan nyt vireillä olevan ympäristölupahakemuksen mukainen alue on osoitettu kotieläintalouden suuryksikön alueeksi (ME). Nenore Oy (Vesa Eronen) toiminta- ja lähi- aluetta on muutoinkin tarkasteltu yleiskaavatasolla. Osayleiskaavan muutos on tarkoi-

tus valmistua hyväksyttäväksi loppuvuodesta 2014. Liperin kunta puoltaa ympäristöluvan myöntämistä edellä esitetyn, osayleiskaavaluonnoksen ja ympäristönsuojeluviranomaisen esittämien perusteiden pohjalta.

Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan, että hakijalla on tilan talouskeskuksessa Havukkaniemessä ja sen välittömässä läheisyydessä useita eläinsuojia. Nyt suunnitellut rakennukset tulisivat sijaitsemaan noin 1,6 kilometrin päässä Havukkaniemessä sijaitsevista loma-asunnoista. Pitkän etäisyyden vuoksi toiminnan laajentamisella ei lisätä tilan talouskeskuksen lähinaapureille aiheutuvia häiriöitä.

Suunniteltu toiminta ei saa aiheuttaa ympäristön pilaantumista, terveyshaittaa eikä kohtuutonta haittaa naapurustolle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää lannankäsittelyyn liittyviin seikkoihin kuten mm., että pohjavesialueelle ei saa levittää lietelantaa, virtsaa tai muutakaan nestemäistä lannoitetta. Lannan levittämistä asutuksen läheisyydessä sijaitseville pelloille tulee välttää juhlapyhinä ja helteellä sekä loma-asutuksen lähellä oleville pelloille kesälomakaudella. Lanta tulee mullata välittömästi levityksen jälkeen. Tulevasta lannanlevityksestä olisi hyvä tiedottaa pellon lähiasukkaista.

Rakennettavien etäsäiliöiden myötä lannankuljetusmatkat ovat pitkiä. Lannan siirtolaitteistojen kuntoon tulee kiinnittää erityistä huomiota. Niiden tulee olla vuotamattomia ja ne pitää huoltaa säännöllisesti. Lannan kuljetus tulee tapahtua siten, ettei lantaa pääse valumaan tielle. Tarvittaessa siirtotiet on siistittävä.

Muistutus

AA:t toteavat muistutuksessaan mm., että luonnonrauha tulee entisestään rikkoutumaan. Eläinten ja koneiden äänet tulevat lisääntymään, koska eläinsuoja tulee rinteeseen päälle ja heidän loma-asuntonsa sijaitsee alempana rannalla. Hajuhaitan he eivät halua lisääntyvän, joten he olisivat toivoneet pidempää etäisyyttä. Suurin huolenaihe on Heposelän järven puhtauden säilyminen edes nykyisellä tasolla. Onko lietesäiliöiden ja -kourujen rakentaminen niin tarkkaa ja tiivistä, ettei lietettä pääse maastoon ja sitä kautta valumaan järveen? Millaisiksi rakennetaan säiliöiden ja rakennusten ympäristöt, jossa kuljetaan ja liikutellaan lietettä?

Hakijan vastine

Hakija toteaa vastineessaan, että AA:n kannanotto on ymmärrettävä, mutta mahdolliset rakennuspaikat, joissa ei vaikutusalueelle jäisi yhtään kesäasuntoa tai taloa ovat todella vähissä. Epäillyt haitat pysyvät varsin kohtuullisina jo riittävän välimatkan takia. Karjasuojan ja AA:n kesäasunnon väliin jää metsäalue. Lisäksi nykyaikainen toiminta on siistiä, joten pintavalumia ei käytännössä ole ja mikäli jotain huomautettavaa ilmenee, siihen reagoidaan tarvittaessa. Karjasuoja sijoittuu myös edulliseen suuntaan muistutuksen tekijöihin nähden. Vallitseva ilmanvirtaus on läntinen eli järveltä päin, tämäkin osaltaan vähentää mahdollista haittaa.

Ely-keskuksen lausunnossa oleellisin vaatimus oli lietesäiliöiden kattaminen kelluvalla materiaalilla. Naudan liete kelluu ja kuorettuu voimakkaasti, joten sitä joudutaan sekoittamaan voimakkaasti ennen levitystä. Kelluva kate aiheuttaisi ainoastaan vaikeuksia sekoitukselle ja veisi suuren osan lietesäiliöiden varastokapasiteetista. Lietesäi-

liöitä ei voisi tyhjentää tyhjäksi, koska pitäisi varoa katetta. Kelluvista muovikappeleista tehdyt katteet aiheuttavat vaikeuksia lietepumpuille niihin joutuessaan. Tarkoitus on myös talviseen aikaan siirtää lietettä etäsäiliöihin, jolloin lietesäiliön pinnan ollessa jäässä katemateriaalit rikkoutuisivat joka tapauksessa. Lietesäiliöiden kattaminen kiinteällä katolla on liian kallista tämän hetkiseen maatalouden kannattavuuteen nähden. Käytännössä katto ei vaikuttaisi edes varastokapasiteettiin, koska lietteeseen tarvitaan sadevedet, että olomuoto on tarpeeksi juoksevaa nurmilevitykseen. Tällöin liete toimii hyvin matalamultaimissa ja hajuhaitat jäävät pienemmiksi. Tarkkailu ja ilmoitusvelvoitteet tulevat todennäköisesti ympäristölainsäädännön mukaiseksi luvassa.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Nenore Oy:lle ympäristöluvan eläinsuojan toimintaan määrälalalla tilasta Karttula (426-402-11-48-M603) Liperin kunnan Komperon kylässä. Lihakarjatilán tuotantoeläinten eläinyksikkömäärä on 1 190.

LUPAMÄÄRÄYKSET

1. Eläinsuojan sekä lanta- ja rehuvarastojen pohja- ja kuilurakenteiden tulee olla vesi-tiiviitä. Edellä mainittujen rakennusten ja rakenteiden kuivatusvesien salaojissa tulee olla tarkastuskaivot tai muu vastaava rakenne vuotojen havaitsemiseksi.

2. Lannan varastointitilavuutta on oltava käytettävissä 12 kk:n varastointitarpeen mukaisesti. Hakemuksen mukaisen eläinmäärän lietelannan varastointiin on oltava varastotilavuutta vähintään 7 440 m³. Lantavarastojen mitoituksessa on otettava huomioon myös niihin johdettavien jätevesien, puristenesteen ja sadevesien vaatima tilavuus.

Lantavarastojen ympäristö ja lannan kuormausalueet tulee muotoilla ja tiivistää sellaisiksi, että mahdolliset valumat voidaan poistaa.

Uusien lantavarastojen tulee olla käyttövalmiina ennen eläinsuojan käyttöönottoa. Valmistumisesta tulee ilmoittaa Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle.

3. Lietesäiliöt on tyhjennettävä ja niiden kunto tarkastettava vuosittain. Havaitut viat on korjattava viipymättä. Lantavarastoja tyhjennettäessä ja lantaa kuljetettaessa on toimittava niin, että lantaa ei pääse hallitsemattomasti ympäristöön. Jos vuotoja aiheutuu esimerkiksi lietteen pumppauksessa tai siirrossa, on varastojen ympäristö ja siirtotiet siistittävä. Lannan siirtolaitteistojen tulee olla kunnossa ja tiiviitä niin, että lantaa ei pääse valumaan tielle. Laitteistot tulee huoltaa säännöllisesti.

Hajuhaittojen estämiseksi lietesäiliöiden pintakuorettuma tulee säilyttää ehyenä ja tarvittaessa säiliöt on katettava esimerkiksi kelluvalla tai kiinteällä katteella.

4. Eläinten valkuaisruokinta tulee optimoida niin, että lietteeseen joutuvien typpiyhdisteiden määrä on mahdollisimman vähäinen. Karjarakennuksen sisätilojen siisteydellä ja sisäilman viileydellä on hajujen muodostuminen ja muiden ilmapäästöjen määrä pidettävä mahdollisimman vähäisenä. Ilmanvaihto on järjestettävä siten, että lähinaapureille ei aiheudu kohtuutonta hajuhaittaa.

5. Lannan levitykseen käytettävän peltopinta-alan on oltava riittävä kulloisellekin eläinmäärälle. Peltopinta-alaa on oltava hakemuksen mukaiselle eläinmäärälle vähintään 184 ha. Peltoon levitettävä liete tulee mahdollisuuksien mukaan mullata välittömästi.

Lannan levitys peltoon on tehtävä suunnitelmallisesti ja siten, ettei siitä aiheudu kajojen, pohjaveden tai vesistöjen pilaantumisvaaraa. Vesistön läheisyydessä olevilla pelloilla tulee lannanlevityksessä noudattaa erityistä huolellisuutta ja lanta on mullattava heti. Lannan levitysjankohta tulee valita siten, että levityksestä aiheutuvat hajuhaitat ovat mahdollisimman vähäiset.

6. Rehut, kemikaalit ja jätteet mukaan lukien paalimuovit ja pilaantunut rehu on varastoitava ja käsiteltävä tilalla niin, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, kohtuutonta hajuhaittaa tai maaperän, pinta- ja pohjavesien pilaantumisvaaraa eikä muutakaan haittaa ympäristölle.

Kuolleet eläimet on varastoitava suojatussa säilytyspaikassa tiiviillä alustalla ja peitetynä. Haittaeläimiä, kuten rottia ja hiiriä, tulee tarvittaessa torjua rehuhygieniaan, yleiseen viihtyvyyteen sekä eläinsuojan rakenteisiin aiheutuvien haittojen torjumiseksi.

Hyötykäyttöön soveltuvat jätteet tulee toimittaa niille tarkoitettuihin keräyspaikkoihin. Jätteiden avopoltto on kielletty.

7. Vaaralliset jätteet, esim. jäteöljyt ja akut, tulee toimittaa vaarallisten jätteiden vastaanottoon vähintään kerran vuodessa. Mahdollisten öljyvahinkojen varalta tulee olla imeytysainetta saatavilla.

8. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittämisestä ja varauduttava tilan oloihin soveltuvan tällaisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen käyttöönottoon.

9. Häiriötilanteista, jotka saattavat aiheuttaa ympäristöhaittaa, on ilmoitettava välittömästi Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ja Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Eläinsuojalla tulee olla toimintasuunnitelma häiriö- ja vahinkotilanteiden varalle.

10. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa eläinsuojan toiminnasta.

Kirjanpidon tulee sisältää ainakin seuraavat asiat:

- eläinmäärät
- lannanlevityspeltojen, vuokrasopimusten ja lannan luovutus- ja vastaanottosopimusten ja levitysalojen muutokset
- toteutuneet lantamäärät ja lannan varastointilavuuden riittävyys
- mahdollisuuksien mukaan lannan levityssuunnitelma
- jätteet, niiden määrät, toimituspaikat ja käsittelytavat
- enintään viisi vuotta vanhat analyysitulokset (kokonaistyyppi, liukoinen tyyppi ja liukoinen fosfori) lietteestä ja lannasta
- eläinsuojan ja lantavarastojen rakenteiden tarkkailu
- eläinsuojan sekä lanta- ja rehuvarastojen salaojavesien tarkkailu vuosittain

- toiminnassa havaitut häiriötilanteet tai muut poikkeukselliset tilanteet sekä menettelyt niiden suhteen.

Jätetiedot, eläinmäärät, kuolleiden eläinten määrä, lanta-analyysien tulokset (näytteenottovuodelta), syntyneen lannan määrä ja lannanlevitysala sekä tiedot toiminnan tarkkailusta on ilmoitettava vuosiraportissa helmikuun loppuun mennessä Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ja Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Muut kirjanpitoluonnokset tulee olla valvovien ympäristöviranomaisten tarkastettavissa tilalla.

11. Toiminnan valvonnan ja päästöjen lisääntymisen kannalta olennaisista muutoksista tulee tehdä ilmoitus hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ja Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristölupa tulee myöntää, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain ja niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset. Ympäristöluvan myöntämisen ympäristönsuojelulain 42 §:ssä tarkoitettu este voidaan poistaa antamalla lain 43 §:ssä tarkoitettuja lupamääräyksiä.

Toiminnasta ei aiheudu asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen terveysta, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella, eikä eräistä naapurisuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Toimintaa ei ole sijoitettu asemakaavan vastaisesti. Toiminnan sijoituspaikka on voimassaolevassa Käsämän osayleiskaavassa merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-1). Vireillä olevassa Käsämän osayleiskaavan muutoksessa sijoituspaikka on osoitettu kotieläintalouden suuryksikön alueeksi (ME). Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen nykyisen lisäksi tuleva oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus.

Toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa sekä mahdollisimman hyvää terveys- ja ympäristöhaitan torjuntamenetelmää.

Luvan myöntämisen yleiset perustelut

Ympäristölupa on myönnetty hakemuksen mukaiselle eläinmäärälle. Tilan eläinmäärä tulee olemaan 512 eläintä (1 190 eläinyksikköä). Eläinten määrää ja ikäjakaumaa voidaan muuttaa edellyttäen, että eläinyksikkömäärä ei ylitä ja eläinten yhteenlaskettu lannantuotto ei ylitä hakemuksessa mainittujen eläinmäärien lannantuottoa.

Eläinyksikkömäärän laskemisessa on käytetty ympäristöministeriön Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen (29.6.2009) eläinyksikkökertoimia. Kertoimet perustuvat eläinten lannan keskimääräiseen ravinnesisältöön. Lihanaudalle on käytetty kerrointa 2,4 ja alle puolivuotiaalle vasikalle kerrointa 0,6.

Eläinsuoja tulee sijaitsemaan Kinnulanniemi tien suuntaisesti. Eläinsuojan taakse rakennetaan laakasiilo ja kaksi lietesäiliötä. Etäisyyttä lähimpään asuintaloon tulee olemaan eläinsuojasta noin 500 metriä ja lounaassa sijaitsevaan lähimpään vapaa-ajan asuntoon noin 300 metriä. Merkittävin eläinsuojan ympäristöön kohdistuva haitallinen vaikutus on haju. Hajuhaittaa syntyy tilalla lähinnä lietteen sekoittamisesta lietesäiliössä ja lietteen siirtämisestä lietevaunuun. Lietesäiliön ja lähimmän naapurin (vapaa-ajan asunto) välinen etäisyys on noin 190 metriä. Ympäristöministeriön kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen vähimmäisetäisyys-suositusten mukaisesti uuden eläinsuojan tulisi sijaita normaaliolosuhteissa noin 300 metrin etäisyydellä lähimmästä asuinrakennuksesta tai muusta häiriintyvistä kohteesta, ja uusien lantaloiden vähintään 100 metrin etäisyydellä lähimmästä häiriintyvistä kohteesta. Luvassa on annettu määräyksiä hajuhaittojen vähentämiseksi.

Eläinsuoja sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle haja-asutusalueelle. Tilan ympäristössä on sekä hakijan että muiden maatiloja ja karjatalouden harjoittaminen on alueella tavanomaista toimintaa. Liikkuminen Havukkaniemen päätilan ja uuden eläinsuojan välillä lisää jonkin verran liikennettä Kinnulanniemen alueella.

Toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa tai kohtuutonta muuta haittaa, kun toimitaan tämän päätöksen ja nitraattiasetuksen määräysten mukaisesti. Luvan myöntämisen edellytyksenä ei ole, että toiminta olisi täysin haitatonta.

Rannoilla ja ojienvarsilla olevilta pelloilta ei huuhtoudu merkittävästi ravinteita vesistöön tai pohjaveteen, kun levityksessä noudatetaan nitraattiasetuksen määräyksiä. Nitraattiasetus koskee kaikkea lannanlevitystä, myös viljelijöitä, jotka ottavat lantaa vastaan lannanluovutus sopimuksella.

Lannan hyödyntämiseen tarvittava peltoala on laskettu tässä siten, että käytettävissä on vähintään yksi peltohehtaari 2,7 lihanautaa ja 11 alle kuuden kuukauden ikäistä vasikkaa kohden. Vaatimus perustuu karjanlannan keskimääräiseen fosforisisältöön sekä peltoviljelykasvien keskimääräiseen hehtaarikohtaiseen fosforilannoitus-tarpeeseen ympäristöministeriön kotieläintalouden ympäristönsuojelusta 29.6.2009 antaman ohjeen mukaisesti. Tilalla on käytettävissä lannan levitykseen omaa tai vuokrattua ja sopimuspeltoa noin 466 hehtaaria. Lisäksi hakija on ilmoittanut raivaavansa 78 hehtaaria peltoa lisää tämän vuoden aikana. Hakemuksen mukaisen eläinmäärän tuottaman lantamäärän hyödyntämiseen tarvitaan peltopinta-alaa vähintään 184 hehtaaria. Käytettävissä oleva peltoala on riittävä hakemuksen mukaisessa eläinsuojassa syntyvän lantamäärän hyödyntämiseen.

Hakijan eläinsuojasta kuolleet eläimet toimitetaan Honkajoen eläinjätteenkäsittelylaitokseen. Kuljetusta odottavien kuolleiden eläinten säilytyksestä on annettu määräys.

Lupamääräyksellä veloitetaan luvan saaja ottamaan käyttöön toimialan parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa tilalle soveltuvassa laajuudessa.

Edellä olevan perusteella eläinsuojan toiminta täyttää luvan myöntämisedellytykset, kun toiminta järjestetään esitetyn hakemuksen ja tämän päätöksen määräysten mukaan. Lupa voidaan myöntää.

Lupamääräysten perustelut

Rakenteiden tiivydellä estetään valumia ympäristöön. Asian mukaiset salaojitukset ja tarkastuskaivot mahdollistavat vuotojen havaitsemisen ja tarvittaessa näytteenoton. (Määräys 1)

Nitraattiasetuksen (931/2000) 4 §:n mukaan lannan ja virtsan varastointitilan tulee olla riittävän suuri, niin että siinä voidaan varastoida 12 kuukauden aikana kertynyt lanta, kattamattomiin säiliöihin kertyvät sadevedet, ja muut jätevedet, joita lietesäiliöihin johdetaan.

Hakijalla on hakemuksen mukaan käytettävissä noin 5 000 m³ lietesäiliötilavuutta tilalla sekä kaksi etäsäiliötä yhteensä 4 019 m³. Eläinmäärien perusteella laskettuna lietelantaa syntyy vuosittain noin 7 440 m³. Lietelannan varastointitilavuudet ovat riittävät 12 kuukauden aikana syntyvän lannan ja varastoihin johdettavien vesien varastointiin, kun etäsäiliöt ovat käytössä. (Määräys 2)

Lantavarastojen vuosittaisella perusteellisella tyhjentämisellä varmistetaan varastojen hyötytilavuuden säilyminen suunnitelmien mukaisena. Samalla varastojen rakenteet voidaan tarkastaa mahdollisten vaurioiden havaitsemiseksi ja vauriot korjata.

Suurimmat hajuhaitat aiheutuvat lietelannan varastoinnista ja käsittelystä. Lietelannan varastoinnista aiheutuvia hajuhaittoja voidaan vähentää täyttämällä säiliöt altpäin ja säilyttämällä lietelannan pinnalle syntyvä kuorettuma ehyenä. Mikäli lietelannan varastoinnista aiheutuu kohtuuttomia hajuhaittoja, tulee lietesäiliöt kattaa esimerkiksi kulluvalla katteella. Huolellisella toiminnalla ehkäistään ympäristön asukkaille tai muille asianosaisille aiheutuva kohtuuton viihtyvyshaitta ja terveyshaitta. (Määräys 3)

Tutkimusten mukaan eläinsuojien aiheuttamiin hajuhaittoihin vaikuttaa olennaisesti mm. rehujen valkuaisainepitoisuus, joten ruokinnan optimoinnilla voidaan jossain määrin alentaa lietteeseen ja lantaan joutuvien tyyppiyhdisteiden määrää ja siten alentaa mm. haihtumiselle alttiina olevien ammoniakkiyhdisteiden määrää. Lannan sisältämien hajuhaittoja aiheuttavien kaasujen sekä kasvihuonekaasujen muodostumista ja haihtumista voidaan vähentää myös pitämällä eläinsuoja puhtaana ja viileänä. Esimerkiksi poistoilman oikeanlainen suuntaaminen vähentää eläinsuojasta lähialueelle aiheutuvaa hajuhaittaa. (Määräys 4)

Lannan hyödyntämisellä lannoitteena pelloilla tarkoitetaan lannan käyttöä siten, että ei tapahdu yllannoitusta eikä aiheudu siitä tai virheelliseen ajankohtaan suoritetusta levityksestä johtuvaa ravinteiden huuhtoutumisriskiä. Hakemuksen mukaisen eläinmäärän tuottaman lantamäärän hyödyntämiseen tarvitaan peltopinta-alaa noin 184 hehtaaria.

Melu- ja hajuhaittaa voi aiheutua lannan käsittelystä ja liikenteestä lannan levityksen yhteydessä. Tämä haitta kestää muutamia päiviä vuodessa. Lannan käsittelyn ajankohtaa valitessa ja muutoinkin on syytä ottaa huomioon muun muassa tuulensuunta ja ilman lämpötila, joilla naapureille aiheutuvaa haju- ym. haittaa voidaan vähentää. Ammoniakin haihtumisen ja hajuhaittojen vähentämiseksi nitraattiasetuksen mukainen suositus on, että lanta muokataan peltoon neljän tunnin sisällä lannan levityksestä. (Määräys 5)

Kemikaalien, kuten torjunta- sekä pesuaineiden, varastoinnissa ja käytössä tulee ottaa huomioon kunkin valmisteen käyttöturvallisuusohjeissa annetut määräykset. Haittaeläimiä, kuten rottia ja hiiriä, tulee tarvittaessa torjua rehuhygieniaan, yleiseen viihtyisyyteen sekä eläinsuojan rakenteisiin aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.

Maatalousmuovit ovat hyötykäyttökelpoista jätettä, joka on toimitettava ensisijaisesti hyötykäyttöön. Jätteiden avopoltto on kielletty, koska hallitsemattomassa poltossa syntyy haitallisia savukaasuja. Toiminnanharjoittaja saa luovuttaa jätteet ainoastaan sellaiselle vastaanottajalle, jolla on riittävät edellytykset huolehtia jätehuollon asianmukaisesta järjestämisestä. (Määräys 6)

Vaarallisten jätteiden toimittaminen asianmukaiseen käsittelyyn vähentää niiden aiheuttamia terveyteen sekä ympäristöön kohdistuvia riskejä. (Määräys 7)

Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä aiheuttamiensa haitallisten ympäristövaikutusten vähentämismahdollisuuksista ja seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä toimialallaan. Lannankäsittelymenetelmät kehittyvät ja niiden käyttöönotto voi tulla tilalla ajankohtaiseksi myöhemmin. Ympäristön kannalta parhaat käytännöt vähentävät toiminnassa syntyvien kasvihuonekaasujen (hiilidioksidi, metaani ja dityppioksidi) määrää. Ympäristön kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa ovat mm. multaavan lannanlevittimen käyttö, lantavarastojen kattaminen ja valkuaisainerehujen käytön optimointi kotieläinten ruokinnassa. (Määräys 8)

Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimintansa riskeistä, niiden ympäristövaikutuksista ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Ilmoitus tulee tehdä ainakin mm. epidemiasta tai muusta vastaavasta tapahtumasta, jossa kuolee paljon eläimiä. (Määräys 9)

Kirjanpito- ja raportointivelvoite on annettu viranomaisen tiedonsaannin turvaamiseksi ja valvonnan järjestämiseksi. Toiminnasta saamiensa tietojen perusteella viranomainen voi seurata laitoksen toiminnan lainmukaisuutta ja luvassa annettujen määräysten noudattamista. Lannan vastaanottosopimuksien kirjaamisella ja raportoisella varmistetaan, että myös lannan vastaanottosopimuksen tehneet käsittelevät ja levittävät lantaa voimassa olevien säännösten mukaisesti. (Määräys 10)

Ilmoituksella varmistetaan tiedonkulku valvontaviranomaiselle toiminnassa tapahtuvista muutoksista kuten laajentamisesta tai tuotantosuunnan muuttamisesta. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava myös muista valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, kuten suunnitelmista muuttaa lannan varastointitapaa. Ilmoituksen perusteella viranomainen tarkastelee muutoksen vaikutuksia nykyisessä luvassa annettuihin määräyksiin ja arvioi, onko lupaa tarpeen muuttaa. Toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävä tai muu toiminnan olennainen muuttaminen edellyttää uuden luvan hakemista. Toiminnan lopettaminen tilalla edellyttää mm. sitä, että toimintaan liittyneet ympäristöriskit ja varastoidut jätteet on poistettu. Lupamääräyksellä varmistetaan tiedonkulku viranomaiselle myös mainituissa tilanteissa. (Määräys 11)

VASTAUS LAUSUNNOISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Lausunnoissa ja muistutuksessa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksissä ja päätöksen perusteluissa.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Luvan voimassaolo

Tämä lupapäätös on voimassa toistaiseksi. Uusi lupahakemus tulee jättää, jos toiminnan päästöt tai ympäristövaikutukset lisääntyvät olennaisesti.

Lupamääräysten tarkistaminen

Hakemus lupaehtojen tarkistamiseksi on jätettävä 30.4.2029 mennessä. Hakemuksessa on esitettävä ainakin kuvaus sen hetkisestä toiminnasta, eläinmääristä, lannanlevitysalasta, parhaan käyttökelpoisen tekniikan käytöstä, energiatehokkuudesta ja arvio toiminnan ympäristövaikutuksista sekä muutoksista alueen maankäytössä.

ASETUKSEN JA MUIDEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassa-olosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

Lannan varastoinnissa, käsittelyssä ja levityksessä tulee noudattaa valtioneuvoston asetuksessa maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (931/2000) annettuja määräyksiä ja ohjeita.

Lantavarastojen ja -kourujen rakentamistekniikassa tulee noudattaa maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräyksissä ja -ohjeissa: Kotieläinrakennusten ympäristönhuolto, (MMM-RMO-C 4, 7.1.2001) annettuja ohjeita.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 5-8, 28, 41–43, 45, 46, 55, 56, 76, 81, 83, 90, 96, 97, 100, 105 §

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1, 19, 30 §

Jätelaki (646/2011) 8, 12, 29, 72, 118, 119, 122 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 7 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 4 570 euroa. Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) liitteen maksutaulukon mukaan hakemuksen mukaisen lupahakemuksen käsittelystä perittävä maksu on 4 570 euroa.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös   Nenore Oy

Jäljennös päätöksestä

Liperin kunnanhallitus
Liperin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ympäristö ja luonnonvarat
-vastuualue (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdissä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Itä-Suomen aluehallintoviraston Mikkelin päätoimipaikan ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Liperin kunnan virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liite Valitusosoitus

Keijo Lindberg

Tiina Kamula

Asian on ratkaissut ympäristöylitarkastaja Keijo Lindberg ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Tiina Kamula.

- Valitusviranomainen** Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **22.4.2014**.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, hankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
  - valittajan nimi ja kotikunta
  - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
  - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
  - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
  - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faksilla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
  - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- Valituksen toimittaminen aluehallintovirastolle**
- Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Itä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.** Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös faksina tai sähköpostilla, jolloin valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.
- Itä-Suomen aluehallintoviraston Mikkelin päätoimipaikan kirjaamon yhteystiedot**
käyntiosoite:	Maaherrankatu 16, 50100 Mikkeli
postiosoite:	PL 50, 50101 Mikkeli
puhelin:	(vaihe) 029 501 6800
faksi:	015 760 0150
sähköposti:	kirjaamo.ita@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15
- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.